

MIGRASJONSARBEID

2015

INNHold

- 03 Humanitære behov
- 05 Røde Kors som humanitær aktør
- 06 Aktiviteter knyttet til økte asylankomster
- 09 Aktiviteter for beboere på asylmottak
- 12 Integreringsaktiviteter
- 18 Aktiviteter for spesielt sårbare grupper
- 19 Samarbeidspartnere og bidragsyttere
- 21 Frivillige
- 23 Kvalitetssikring

RØDE KORS-PRINSIPPENE

HUMANITET

Røde Kors er grunnlagt ut fra ønsket om upartisk å bringe hjelp til de sårede på slagmarken. Både i sitt internasjonale og nasjonale arbeid streber Røde Kors etter å forebygge og lindre menneskelig lidelse. Organisasjonens formål er å beskytte liv og helse og sikre respekt for enkeltmennesket. Røde Kors arbeider for å fremme gjensidig forståelse, vennskap, samarbeid og varig fred mellom alle folk.

UPARTISKHET

Røde Kors yter hjelp uten hensyn til nasjonalitet, rase, trosbekjennelse, samfunnsklasse eller politisk overbevisning. Røde Kors streber utelukkende etter å lindre nød og komme hurtig til hjelp der nøden er størst.

NØYTRALITET

For å kunne bevare alles tillit skal Røde Kors ved konflikter ikke ta parti eller på noe tidspunkt la seg engasjere i uoverensstemmelser av politisk, rasemessig, religiøs eller ideologisk karakter.

UAVHENGIGHET

Røde Kors er uavhengig. Selv om det nasjonale Røde Kors skal bistå myndighetene under krig og i nødsituasjoner og er underlagt landets lover, må Røde Kors alltid opprettholde sin selvstendighet for til enhver tid å kunne handle i overensstemmelse med Røde Kors-prinsippene.

FRIVILLIGHET

Røde Kors er en humanitær hjelpeorganisasjon basert på frivillig medlemskap og er ikke på noen måte tilskyndet av ønske om økonomiske fordeler.

ENHET

I hvert land kan det bare være én Røde Kors-organisasjon. Den må være åpen for alle og utføre sin humanitære virksomhet over hele landet.

UNIVERSALITET

Røde Kors er en verdensomspennende bevegelse hvor de nasjonale Røde Kors-foreningene har samme status og deler samme ansvar og plikt til å hjelpe hverandre.

*Vedtatt på den 20. internasjonale
Røde Kors-konferansen i Wien i 1965.*

Aktivitetsrapporten 2015 er utarbeidet av
Nasjonal avdeling for omsorgsfag.

Grafisk utforming: Bring Dialog

Utgitt: 2016

Alt innhold er utarbeidet for Røde Kors.
Copyright © 2016 Røde Kors i Norge.

Det er ikke tillatt å kopiere, lagre, overføre, vise eller fremføre offentlig, bearbeide eller på noen måte endre innholdet i dette materialet uten forhåndssamtykke fra Røde Kors.

Kontaktinformasjon

Karin Afeef, seksjonsleder for migrasjonsfeltet i Røde Kors
karin.afeef@redcross.no

Humanitære behov

Innvandring har bidratt til at Norge har fått en mer mangfoldig befolkning. Men også innvandrere¹ er en mangfoldig gruppe i seg selv, med mennesker fra svært ulike bakgrunner og med svært ulike migrasjons-historikk. I 2015 utgjorde innvandrere ca. 13 % av den totale befolkningen i Norge². I 2015 var det en netto-innvandring til Norge på 45 800 personer³. De aller fleste av disse innvandrerne kom som arbeidsinnvandrere, mens flukt, familiegjenforening og utdanning utgjorde andre årsaker for migrasjon til Norge. 2015 var også et år preget av en markant økning i antall asylsøkere til landet, fra ca. 11 000 ankomster i 2014 til 31 100 ankomster i 2015.

Ettersom innvandrere til Norge er en svært mangfoldig gruppe, vil også de humanitære behovene knyttet til gruppen være varierte og ulike. I en velferdsstat som Norge vil også mange grunnleggende behov dekkes av det offentlige, spesielt for de som har en avklart oppholdsstatus i landet. I lys av dette har Røde Kors identifisert noen sentrale udekkede humanitære behov blant migranter i Norge, som organisasjonen jobber aktivt med. Disse behovene er:

1. Behov for sosial inkludering av nybosatte flyktninger, asylsøkere og andre innvandrere, med spesiell innsats ovenfor enslige mindreårige asylsøkere.

Bosetting og integrering av flyktninger er en betydelig samfunnsutfordring og det anslås at nærmere 18 000 flyktninger vil trenge en bosettingskommune i 2016. Antallet som skal bosettes vil gå betydelig opp i årene som kommer, som følge av økte asylankomster til Norge. Bosettingsarbeidet ledes og kooordineres av kommunene, men frivillig sektor har en avgjørende rolle å spille for å bygge bro mellom de nybosatte og lokalbefolkningen. Språktrening, sosiale nettverk, tilgang til arbeid og en meningsfull fritid er noen av suksesskriteriene for god integrering og inkludering. I tillegg viser forskning at både diskriminering, helseutfordringer og fattigdomsproblematikk er områder der innvandrere ofte er overrepresentert.

I lys av de økte asylankomstene høsten 2015 opplever Røde Kors en økt anerkjennelse av at integreringsarbeidet må begynne allerede i mottaksfasen, ikke etter et endelig oppholdsvedtak som ofte kan komme år etter at man har ankommet landet. Det er viktig å bruke ventetiden til konstruktive og meningsfulle aktiviteter for den enkelte, fordi dette vil fungere helsefremmende i et både kort og langt tidsperspektiv.

Enslige mindreårige asylsøkere (EMA) er en spesiell utsatt gruppe med migranter med behov for god omsorg og oppfølging. I 2015 kom det 5 300 enslige mindreårige asylsøkere til Norge. Forskning viser at denne gruppen har behov for trygge voksenrelasjoner og at de også ønsker seg nettverk og samhold med andre ungdommer i nærmiljøet.

2. Behov for helsehjelp til papirløse migranter (personer uten lovlig opphold)

Det er vanskelig å vite hvor mange personer som bor uten lovlig opphold i Norge. De siste anslagene ligger på ca. 18 000 personer⁴. Det er godt dokumentert at personer i denne gruppen lever under svært vanskelige forhold, både materielt, fysisk og psykisk. Personer uten lovlig opphold har begrenset tilgang til velferdstjenester og mange i gruppen er redde for å ta kontakt med offentlige tjenester, i frykt for deportasjon. Røde Kors erfarer at denne gruppen har svært begrenset tilgang til offentlige helsetjenester, hovedsakelig som følge av et uklart regelverk, dårlig kjennskap til rettigheter hos både migranter og helsepersonell, samt redsel for å ta kontakt med det offentlige.

3. Behov for akuttovernatting til migranter med begrenset tilgang til sosialhjelp gjennom offentlige ordninger

Norge har de siste ti årene opplevd en stor økning i antall innvandrere fra EØS-land. Dette skyldes i stor grad at visumkravene til Norge har blitt opphevet for en rekke land i Øst-Europa. Fri mobilitet innad i Europa fører også til at marginaliserte grupper søker muligheter og en bedre fremtid på tvers av landegrensene. Dette påvirker innvandringen til rike mottakerland som Norge.

Selv om de fleste EØS-migrantene i Norge er arbeidsinnvandrere, kommer det også personer som har dårlige forutsetninger for å få jobb i Norge, og som livnærer seg i hovedsak på tigging og gatearbeid. Noen av disse innvandrerne har

1 Her benytter Røde Kors seg av SSBs definisjon av «innvandrere»: Innvandrere er personer som er født i utlandet av to utenlandsfødte foreldre og har fire utenlandsfødte besteforeldre.

2 Kilde: IMDi

3 Kilde: SSB

4 Se Oxford Research (2014) Et marginal problem? Asylsøkere, ulovlig opphold og kriminalitet.

Rom-bakgrunn, og opplever en stor grad av diskriminering og utestengning i sine egne hjemland og i Norge som følge av dette. Forskning viser samtidig at gruppen fattige tilreisende er svært sammensatt og mangfoldig og at ikke alle har Rom-bakgrunn⁵. Røde Kors erfarer at mange fattige tilreisende har store grunnleggende humanitære behov, knyttet til overnattingsmuligheter og sanitærtjenester.

4. Behov for psykososial støtte

Noen innvandrere i Norge befinner seg i spesielt krevende og sårbare livssituasjoner og trenger psykososial støtte og oppfølging. Selv om noen trenger psykisk støtte og behandling fra det profesjonelle hjelpeapparatet, er det mange som har god nytte av en samtalepartner, en som ser, hører og anerkjenner individet i en krevende livsfase. Røde Kors erfarer at behovet for psykososial støtte er spesielt tydelig på kriske punkter i migrasjonsprosessen, for moren som er fengslet på Trandum med sine små barn, for den enslige mannen som har ankommet store traumer fra flukten fra hjemlandet eller den unge jenta som har kommet til Norge for å bli utnyttet på prostitusjonsmarkedet. Men også i det daglige livet på mottaket kan dagene bli tunge og virkeligheten oppleves meningsløs. Alle disse menneskene trenger sårt et medmenneske, en helt uavhengig person som de kan stole på og betro seg til.

Dette oversikten er på ingen måte en uttømmende liste over humanitære behov blant migranter i Norge i dag. Det er likevel en indikasjon på hvilke nasjonale behov Røde Kors har identifisert og fulgt opp gjennom humanitær aktivitet. I tillegg til dette, jobber Røde Kors aktivt for å avdekke nye og skjulte behov i samfunnet. Det er også viktig å anerkjenne at behov kan variere lokalt, noe som forutsetter at Røde Kors' lokalforeninger utfører egne vurderinger fortløpende basert på deres spesifikke omstendigheter.

Nøkkeltall:

I 2015 ble det registrert

7 718 personer med oppholdstillatelse for arbeid i Norge (personer fra land utenfor EU/EØS-området).

41 349 EU/EØS-borgere som ankom landet for å arbeide, studere eller bo med familien sin i Norge. **31 145** personer som søkte asyl. De fleste kom fra Syria, Afghanistan, Irak og Eritrea.

11 700 personer som fikk innvilget beskyttelse og gitt flyktningstatus, av disse var **6100** asylsøkere, **2900** familiegjenforente til flyktninger og **2500** overføringsflyktninger (alle tall er fra UDI).

Lang kø for å bli frivillig i Oslo Røde Kors, høsten 2015.

5 Se FAFO-rapporten «When poverty meets affluence» (2015).

Røde Kors som humanitær aktør på migrasjonsfeltet

Røde Kors har en unik rolle som humanitær aktør på migrasjonsfeltet, både i Norge og verden over:

- Røde Kors bistår migranter på bakgrunn av behov, uavhengig av juridisk status eller offentlig kategorisering. Denne tilnærmingen til migrasjonsfeltet bidrar også til å skape tillit hos migranter, samtidig som det kan være en utfordring i samspeilet med det offentlige og med andre aktører som ofte jobber ut fra juridiske kategorier.
- Røde Kors i Norge er del av Røde Kors- og Røde Halvmånebevegelsen, en organisasjon som er godt kjent over hele verden og som migranter kjenner igjen og har tillit til ved ankomst til Norge.
- Med sitt uavhengige og upartiske mandat står Røde Kors godt stilt til å bygge tillit og gode relasjoner med migranter som av ulike årsaker kan føle usikkerhet og i noen tilfeller mistillit mot utlendingsforvaltningen og/eller det offentlige støtteapparatet. Uavhengigheten fra religiøse eller partipolitiske grupperinger er også viktig for enkelte migranter som søker støtte hos Røde Kors.
- I 2009 ble Røde Kors' rolle som humanitær støtteaktør til norske myndigheter i fredstid anerkjent gjennom en kongelig resolusjon. Støtteaktørrollen er en anerkjennelse fra norske myndigheter av at visse humanitære oppgaver bedre kan utføres av Røde Kors med vårt uavhengige og nøytrale mandat. Støtteaktørrollen dreier seg således om et samarbeid mellom Røde Kors og offentlige myndigheter om å løse humanitære utfordringer innenfor rammene av Røde Kors-prinsippene, også i fredstid. Dette gjelder også for integreringsarbeidet til Røde Kors.
- Røde Kors har aktive lokalforeninger i nærmere 400 kommuner i Norge. Organisasjonens brede nasjonale tilstedeværelse gjør det mulig å møte sårbare grupper over hele landet.

- Røde Kors har lang tradisjon for å drifte omsorgsaktiviteter i mange lokalsamfunn over hele landet og organisasjonen tiltrekker seg frivillige ressurspersoner lokalt. Ved å skape møteplasser i nærmiljøet bidrar Røde Kors til å styrke samholdet og tilliten mellom ulike grupper i lokalsamfunnet. De mange ulike aktivitetene lokalt gir også migranter en mulighet til å delta aktivt som ressurspersoner i sitt lokale Røde Kors.

I Norge har Røde Kors definert tre nasjonale kjerneaktiviteter på migrasjonsfeltet:

- Aktivitet på asylmottak
- Norsktrening
- Flyktningguide

I tillegg kommer innsats knyttet til ekstraordinære hendelser, samt en rekke andre brede inkluderingsaktiviteter og målrettede tiltak for spesielt sårbare grupper.

Selv om Røde Kors har et mandat til å bistå migranter, uavhengig av juridisk status, ser organisasjonen ofte en tydelig sammenheng mellom ulik juridisk status og ulike humanitære behov. Vår innsats justeres også deretter. En nybosatt flyktning har for eksempel flere rettigheter og støtte fra det offentlige enn en asylsøker med endelig avslag.

I hovedprogrammet for Røde Kors i landsmøteperioden 2015-2017 er migrasjon ett av organisasjonens hovedinnsatsområder. Røde Kors mener at norske myndigheter ikke alene kan gi innvandrere en god start på livet i Norge. Det har vi alle et ansvar for, som enkeltindivider og som samfunn. Røde Kors opplever at flyktninger og innvandreres følelse av verdighet og tilhørighet til Norge skapes gjennom positive medmenneskelige relasjoner med vanlige folk i lokalmiljøet.

Aktiviteter knyttet til økte asylankomster høsten 2015

Fredag 16. oktober 2015. 20 asylsøkere ankom det nye registrerings- og akuttmottaket på Råde. Fire ansatte fra Røde Kors var til stede for å monitorere ankomstene av asylsøkere. (Foto: Thomas A. Syvertsen)

En markant økning av asylsøkere til Norge ble den tydeligste humanitære utfordringen på migrasjonsfeltet i Norge i 2015. I 2014 ble det registrert ca. 11 500 asylsøkere i Norge, i 2015 var tallet 31 100 ⁶, en økning på 170%. Denne utviklingen reflekterer utviklingen i hele Europa, der det ankom nærmere 1,36 millioner migranter og flyktninger i 2015 ⁷, en markant økning fra 240 000 ankomster i 2014.

Høsten 2015 mobiliserte Røde Kors bredt for å møte de mange nye utfordringene i kjølvannet av disse ankomstene. En aksjonsgruppe ble nedsatt nasjonalt, og innsatsen ble styrket over hele landet. Tre hovedelementer i innsatsen beskrives her:

Drift av akuttinnkvartering for enslige mindreårige asylsøkere

I september ble Røde Kors forespurt av myndighetene om å drifte akuttinnkvartering for asylsøkere som ventet på å få sin søknad registrert hos politiet i Oslo. Med store daglige ankomster ble ventetiden for asylsøknadsregistrering veldig lang, og det oppstod en uholdbar situasjon der søkerne måtte sove inne på venterommet til politiet. Et tiltak som ble iverksatt av UDI var etableringen av «Politiets Utlendingshet-overnatting» som skulle huse de som stod i «kø». Som støtteaktør til norske myndigheter var det naturlig at Røde Kors bistod som drifter av et overnattingstilbud i en akuttsituasjon. Takket være uvurdelig støtte

⁶ Kilde: UDI, 2016

⁷ Kilde: IOM, 2016/ BBC

fra næringslivet fikk organisasjonen muligheten til å benytte seg av et bygg i Pilestredet i Oslo. I løpet av få uker ble det rekruttert en full stab av ansatte og frivillige som stod for driften av institusjonen. Også generøs innsats fra en rekke næringslivspartnere gjorde det også mulig å skape en institusjon der både barn og voksne følte seg trygge og godt ivaretatt. Etter hvert ble institusjonen dedikert til enslige mindreårige asylsøkere, da de andre gruppene ble sendt til Råde ankomstsenter som ble etablert i november.

Totalt 6124 overnattinger av 3352 enkeltindivider ble registrert på Pilestredet i driftsfasen 25.9-12.2. 69% av disse var barn (både enslige mindreårige og barn med familier). I februar 2016 ble tiltaket lagt ned som følge av reduserte ankomster og nedprioriteringer hos UDI.

Helsetilbud og psykososial støtte i den første ankomstfasen

Med økte asylankomster til landet ble trykket på Politiets Utlendingsenhets lokaler på Tøyen en flaskehals i systemet. Fram til november måtte alle nye asylsøkere innom disse kontorene for registrering. Røde Kors etablerte allerede på forsommeren en dialog med Politiets Utlendingsenhet, da organisasjonen hadde fått meldinger om at forholdene på venteværelset var krevende. I august startet Oslo Røde Kors opp en tjeneste der frivillige tilbød støtte og samtale på venterommet for enslige mindreårige asylsøkere på Tøyen. Situasjonen på venteværelsene ble ytterligere kritiske utover høsten.

Lang ventetid (opptil en uke) på asylregistrering gjorde at det oppstod et udekket behov for helsehjelp. Frivillige fra helsegruppa i «Refugees Welcome to Norway» satte i gang ad-hoc helsearbeid utenfor Politiets Utlendingsenhets lokaler. Røde Kors tok dermed et initiativ til å etablere et formalisert helsetilbud i disse lokalene i samarbeid med «Refugees Welcome»-frivillige og med myndighetene. Dette tilbudet foretok en første medisinsk vurdering (triage) av asylanter med helsebehov i perioden 14.9-28.9. Etter dette ble tilbudet tatt over av Oslo kommunale legevakt.

Psykososiale støtte team – «PSS-team»

De nyankomne asylsøkerne hadde ikke bare behov for fysisk helsehjelp. Røde Kors så at lite informasjon, manglende støtte til sårbare grupper (f.eks. mangel på

bleier og barnemat) førte til meget krevende psykososiale forhold inne på Politiets Utlendingsenhets venterom. Røde Kors erfarte også at det var behov for en kontinuerlig tilstedeværelse, både dag og kveld. Etter flere uker med utrettelig frivillig-innsats ble det besluttet at Røde Kors ville etablere profesjonaliserte team for å tilby psykososial støtte til asylsøkerne. Teamene var operative fra midten av oktober og bestod av både tolker og personer med erfaring fra krisehåndtering og utenlandsoppdrag for Røde Kors.

Etter hvert som myndighetene etablerte ankomstsentre for asylsøkere i Råde og i Finnmark ble også «PSS-teamene» mobilisert til disse lokasjonene, i tett samarbeid med berørte Røde Kors' distriktskontorer og lokalforeninger. Røde Kors avdekket dessverre svært kritikkverdige humanitære forhold på begge ankomstsentre og har hatt en tett dialog med myndighetene for å få forbedret situasjonen. Noen hovedbekymringer var knyttet til mangel på informasjon til asylsøkere, tilgang til helsetjenester, sanitærforhold, samt skjerming og ivaretagelse av barn, gravide, personer med nedsatt funksjonsevne og syke. PSS-teamet registrerte 10 412 kontaktpunkter med asylsøkere i 2015.

Tilstedeværelse på akuttmottak og praktisk bistand til myndighetene

Kapasitetsutfordringene på utlendingsfeltet spredte seg raskt også til transittmottakene, der nyregistrerte asylsøkere blir plassert i påvente av en plass i ordinært mottak. Høsten 2015 ble transitt-systemet satt under et enormt press og som følge av dette etablerte UDI en rekke såkalte «akuttmottak», først i østlandsområdet og deretter i hele landet. Det var etter hvert over hundre slike institusjoner over hele landet, og Røde Kors har vært tilstede på totalt 45 slike akuttplasser i 17 fylker. Innsatsen har vært variert, fra transportarbeid ved grensen (i samarbeid med Politiets Utlendingsenhet), utdeling av mat og klær, til aktivisering av barn og familier. Enkelte steder har Røde Kors også tilbudt førstehjelp til beboere på akuttmottak i påvente på at lokale helsetjenester skal komme på plass med sitt tilbud.

Innsatsen i Sarpsborg

Tekst: Henning Hellebust

Flyktingar sitt første møte med norske styresmakter skjer ofte på ein buss på Svinesund eller på toget før Halden eller Sarpsborg. Der kjem politiet om bord og hentar ut dei som vil søke om vern, asyl. Mange av desse blir sendt til Kurland meinighetssenter i Sarpsborg. Denne kalde haustnatta vert 60 flyktingar busa til det lyseblå huset med eit kristkors i mønet.

Nedst på vegg, over kjellarinngangen, heng eit raudt kors. Frivillige Røde Korsarar opnar døra.

Inn kjem familiar med barn ned i to-årsalderen. Einslege gutar. Einslege menn. Ei einsleg kvinne.

Dei deler aller først ut ein vaskebalje, såpe og eit nytt sokkepar. Etter ein liten oppfrisking vert dei vist inn i hovudrommet, ei slags kantine med kvite veggar, raude stolar. Ei reol med kaffi og te. Ungane får leiker. Ei rosa aktivitetsbok «Lag dine egne stjerner». Ein frivillig frå Røde Kors hentar eit brett med påsmurt frå ei kafétralle og serverer.

- Dei er veldig svoltne når dei kjem. Dei et som om dei ikkje har sett mat før, seier vaktleiar Johnny Larsen, og gjev beskjed til kjøkkenet om at tralla må fyllast på – «så det heile tida står noko framme».

Sarpsborg Røde Kors oppretta mottaket på eit døgnvarsel. Det er døgnbemanna, men ikkje rekna for overnatting. Ein vaktleiar, ein førstehjelpar, to som kan psykososial førstehjelp, kjøkkenteneste. Femtimers vakter dønet rundt. På fritida.

- Hei, er det du som er vaksjef? spør ein smilande, uniformert og væpna politimann som stikk hovudet inn.

- Vi har med seks til, og så skal vi hente 13, seier han. Han er i følge tre unge sivilkledde politi og ein minibuss. Slik har det gått slag i slag sidan dei opna tilbodet for fire døgn sidan.

Et pusterom for slitne og nyankomne asylsøkere ved grensen.

Aktiviteter for beboere på asylmottak

Staving av nye ord. Foto: Bjørn Runar F. Sodeland.

«Jeg gleder meg til hver tirsdag for da kommer Røde Kors.»

- beboer på asylmottak.

Det er liten tvil om at det finnes store, udekkede humanitære behov på asylmottak i Norge i dag. Forskning viser at asylsøkere ofte opplever ventetiden på mottak som vanskelig. Usikkerhet rundt framtiden, kombinert med manglende tillatelser til jobb og studier, fører ofte til psykiske plager og følelse av isolasjon for de voksne som sitter på mottak. Levekårene for barn på mottak er ofte betydeligere dårligere sammenlignet med befolkningen for øvrig. Boforhold, manglende førskoletilbud og isolasjon er også utfordringer som rammer barna.

Det er i dag 28 500 beboere på asylmottak i Norge. Det finnes 123 ordinære mottak og 59 akuttmottak.

Ettersom antall asylsøkere til landet har økt betydelig i løpet av 2015, har Røde Kors fått indikasjoner fra UDI om at ventetiden for å få en asylsøknad ferdigbehandlet også vil øke. Dette som understreker behovet for humanitær tilstedeværelse på mottak for å hindre sosial isolasjon og passivitet blant beboere. Det er også en tendens til at myndighetene prioriterer behandling av asylsøknader med liten sjanse for å få opphold. Det betyr at mange av de som må vente lengst også er de som har en fremtid i Norge og som skal integreres i lokalsamfunnet. Myndighetene anerkjenner denne humanitære utfordringen og legger opp til at integreringsaktiviteter også bør begynne for beboere på asylmottak, noe som Røde Kors også tar høyde for i utviklingen av sine aktiviteter.

Hyggelig julefest for store og små fra mottaket på Sotra. Foto: Sølvi A. Eltvik.

Det siste året har Røde Kors også avdekket prekære humanitære behov på mottak i Norge. Frivillige har kommet i kontakt med asylsøkere som ikke har tilgang til nødvendig mat, helsehjelp eller nødvendig utstyr til spedbarn. Dette er behov som spesielt knytter seg til akuttmottak og ankomstsentre, institusjoner etablert på kort tid med ofte uerfarne ansatte. Røde Kors ser at vår tilstedeværelse er med på å sikre at grunnleggende behov blir møtt.

Røde Kors har samarbeidet med asylmottak gjennom flere år for å tilby aktiviteter til beboerne og til å invitere beboere inn i Røde Kors som ressurspersoner. Spesielt barn og unge og deres familier på mottaket er en prioritert gruppe.

Aktiviteten varierer ut ifra behovene beboerne har på det enkelte mottak, og hvilket tilfang Røde Kors har på frivillige i det respektive distrikt. Røde Kors ønsker å fokusere på asylantens egne ressurser og hva han/hun kan bidra med. Hva gjorde de i hjemlandet – kan de gjøre det samme her? Dette kan for eksempel være å lede en aktivitet, være fotballtrener, teaterinstruktør,

- Røde Kors hadde aktivitet på **85 asylmottak** i Norge i 2015.
- Det er **650 frivillige** engasjert i aktiviteten
- Mer enn **1 500 beboere** på mottak har deltatt i Røde Kors-aktiviteter.

holde ulike kurs – som snekring/håndverk og matlagingskurs. Mange ønsker å bidra med sin kunnskap og erfaring. Disse aktivitetene bidrar også til å styrke forholdet mellom beboerne på mottakene og lokalbefolkningen.

Målsetting

- Å få en mer aktiv hverdag i og utenfor mottaket sammen med lokalbefolkningen
- Å få bruke sine ressurser i fellesskap med lokalbefolkningen

På kamp for første gang

Tekst og foto: Maria Dalby

Det var helt symbolsk at Øyestad Idrettsforening møtte et lag fra Kosovo, da flyktningeguttene ble med på håndballkamp for aller første gang.

En melding på Facebook: «Kunne vi fått ØIF til å sponse billetter til kampen på søndag?».

Ida Goksøyr var ikke sen til å sette i gang, fort var busser og 40 mindreårige asylgutter, eller Hove-Kidza som mottaksleder Benedikte Nilsen har døpt dem, på vei. Svermen (fanklubben for ØIF) ga billettene, Røde Kors sørget for transport og frivillige. Ida sørget for stemningen og for at guttene lærte hvordan man heier.

«Jeg syns for det første at det er viktig med sunne og gode interesser. Det er kanskje spesielt viktig at disse guttene blir inkludert og ønskes velkommen, de er alene og de er faktisk bare barn. Barndommen skal minnes med flere gleder og latter, enn sorger og tårer», sier Ida Goksøyr om sitt engasjement for å få guttene med på håndball.

For guttene fra Hove ble det en ettermiddag med glede og innsyn i norsk kultur. Det er her vi samles for å støtte opp om byens stolthet. Og her legges det også ned mange frivillige timer. Svermen har nå sponset guttene med support-utstyr og på neste kamp ble også de unge fra EMA i Tvedestrand invitert med. Nesten 80 ungdommer under 18 år ble utstyrt av klubben og kjørt i buss til kampen.

Fra guttene lød det «Heia Øyestad» under nesten hele kampen, og det ga god stemning på tribunen. Det er enkelt å se at dette gir gnisten tilbake i øynene til disse guttene. Gutter som har vært på flukt i flere måneder. Gått gjennom Europa. Nå er de her, og vårt lokalsamfunn har vist at her kan de få lov til å skape en tilværelse i fred. Det er sånn som gjør oss stolte av å bo i Agder.

Heiagjengen står på for håndballkampen. Foto: Maria Dalby.

Integreringsaktiviteter

Flyktingguide

Røde Kors Flyktingguide bidrar til å koble en nybosatt flyktning med en frivillig guide. For flyktingen er det en unik mulighet til å få et nettverk i nærmiljøet sitt, lære om den norske kulturen og praktisere språket. For den frivillige er det en anledning til å få innsikt i et annet menneskes historie og bakgrunn - og til å bli kjent med en annen kultur.

En nasjonal evaluering av aktiviteten som ble gjennomført i 2012 viser at flyktingene som deltar i Flyktingguiden opplever store positive virkninger, ikke minst når det gjelder bedre språkforståelse gjennom å få praktisere det norske språket. Flere av guidene og flyktingene forteller også at det som i utgangspunktet var en kontraktsfestet relasjon har utviklet seg til å bli et vennskap. Flyktingguide og deltaker møtes et par timer pr. uke eller pr. måned i 9 - 12 måneder.

Målsetting

- Bistå nyankomne flyktinger som har fått bosetting til å få en guide og en første kontakt i lokalmiljøet
- Fremme inkludering, integrering og mangfold i lokalsamfunnet
- Gi nordmenn en mulighet til å møte og lære om forskjeller og likheter i ulike kulturer

- Flyktingguide finnes i **65 kommuner** i Norge.
- Det er **1 300 flyktingguider** over hele landet.
- **2000 flyktinger** deltar i aktiviteten.
- Flyktingguiden har vært drevet i Norge **siden 1999**.

«Jeg har venner som er helt alene, de har ingen. Når du har en guide kan det bli litt enklere. Noen ganger savner man venner og familie og da er det godt å ha noen å snakke med.»

- deltaker i Flyktingguiden

Språk er nøkkelen til alt

Tekst og foto: Bjørn Sodeland

- Olav er både kompis og bestefar. Han er en jeg og Ferah kan prate med om alt, sier Faiz. Den store aldersforskjellen mellom dem og flyktningguiden bekymrer ingen av de to vennene seg for.

Faiz Juda 29 år fra Sudan, Ferah Zerie 19 år fra Eritrea og Olav Lundegaard 65 år fra Norge ble introdusert for hverandre for ett år siden. Siden den gang har de tilbrakt mye tid sammen. I dag er det på kafé i Skien. Praten går kontinuerlig, og latteren sitter løst.

- Olav er en mann med mye karisma. Han er veldig aktiv. Hver torsdag kommer han på besøk hjemme hos meg. I tillegg snakker vi mye sammen på Facebook og på mobil, foreller Faiz. Han kom alene til Norge for fem år siden og går nå i andre klasse på Porsgrunn videregående skole. Kameraten Ferah fra Eritrea er her med familien sin, og tar nå grunnskolen på voksenopplæringen. Han setter også pris på hjelpen han får av Olav.

- Når Olav kommer til oss lager vi mat og snakker sammen i timevis. Trenger søstera mi hjelp med leksene hjelper han henne også. Moren min hjelper han med å snakke norsk, og han vil alltid vite hva vi spiser og hvordan vi lager det, sier Ferah.

Over snittet aktiv

Olav er en over snittet aktiv flyktningguide. Vanligvis kobles en flyktningguide opp mot en person. De møtes en gang i uken over ett år. Etter det velger de selv om de vil holde kontakten. Olav har vært flyktningguide i fire år, tar alltid to i slengen og holder fortsatt kontakt med alle han har vært guide for. Han har bistått med kjøreopplæring, hjulpet en av guttene han har vært guide for å få jobb som snekker og trenger noen hjelp med transport eller annet stiller han alltid opp.

- Jeg liker å holde på med dette. Jeg liker å prøve nye ting, å tenke nytt, høre ting jeg ikke har hørt før, løse nye problemer, sier Olav, som i sitt daglige virke er arkitekt. I tillegg til besøk hos begge guttene, tar han dem med på turer i skog og mark, går på fotballkamper og ulike arrangementer.

Hjelper med ord og uttrykk

For Faiz har Olavs hjelp med språket vært uvurderlig. Som andreklassing på Porsgrunn videregående skole møter han mange utfordringer Olav bistår med å løse.

- Jeg går på videregående skole, og der er språket veldig akademisk. Det er ikke gatespråk, sier Faiz. Faiz har bestemt seg. Han skal lære å forstå. - Språk er nøkkelen til å forstå samfunnet. Uten språk ingen kommunikasjon og uten kommunikasjon ingen integrering, sier Faiz.

Olav, Faiz og Ferah.

Norsktrening

«På skolen snakker læreren med eleven. Her får jeg snakket med andre nordmenn. Det er helt annerledes. Læreren snakker veldig sakte, men her kan vi snakke som vanlig.»

- deltaker på Norsktrening

Norsk er nøkkelen til et meningsfullt og verdig liv i Norge, og er en forutsetning for deltakelse, arbeid og tilhørighet i samfunnet.

Norsktrening er et lavterskeltilbud som er et supplement til offentlig norskopplæring. Deltakerne får mulighet til å praktisere og utvikle språket med utgangspunkt i språknivå, lære om det norske samfunnet og bygge sosiale nettverk. Hovedmålet med Norsktrening i regi av Røde Kors er å bidra til økt integrering.

Norsktrening fyller et behov i samfunnet og når frem til mange ulike grupper, både de som har, og de

- Norsktrening finnes i **74 kommuner** i Norge.
- Det er ca. **700 frivillige** i aktiviteten.
- **Ca. 3000** deltok i aktiviteten i 2015.

som ikke har, rett til gratis offentlig norskopplæring. Målgruppen er migranter i Norge som ønsker bistand til å forbedre sitt nivå i norsk. Aktiviteten skal være et supplement til, og ikke en erstatning for formell norskundervisning. Tilbudet er åpent for alle som har behov.

Hvert år er det ca. 40 000 personer som deltar på norskopplæring. Hovedparten av disse har behov for et supplerende tilbud, med hovedfokus på muntlig norsk. Den formelle norskundervisningen passer heller ikke for alle. Forskning viser at personer med store omsorgsoppgaver og/eller lite eller ingen utdanning har vanskeligheter med å følge det ordinære tilbudet fra det offentlige. Disse trenger et supplerende tilbud. En del av deltakerne er også arbeidsinnvandrere fra EØS-land og andre som ikke har rett til gratis opplæring.

Norsktrening. Foto: Olav Saltbones.

Draumefabrikken

Tekst og foto. Henning A. Hellebust

Tysdagaskveldar samlast dei for å trene norsk med frivillige «lærarar» i gamle Fjaler kommunestyresal. Draumen er å få seg jobb.

Dei har flykta frå diktatur i Eritrea, nokon med livslang militærtjeneste i vente. Etter eit par år på ulike mottak rundt i landet, vart dei busett i Fjaler i mai. Draumen er todelt. Først fridom. Så få seg ein jobb.

- Eg har jobba med ulike ting i Eritrea. I restaurant, muring, og eg har vaska mykje bil. Eg fekk åtte år på skule der, seier Saleh Ali. No gjeld det å lære seg norsk fortast mogeleg, slik at han kan byrje å jobbe, seier han.

Britisk lærar

- I dag skal vi snakke om mat, om matpakke. Har de matpakke på skulen no? Spør frivillig språktrenar Lesley Blacklaws Wilson frå Fjaler Røde Kors.

Ho kjem opprinneleg frå Storbritannia, og kjenner godt til kva som kan vere krevjande med norsk språk og kultur. Denne tysdagkvelden har ho difor med seg noko typisk norsk å snakke om; brød, pålegg, matpapir og erfaring med norske vanar.

- Eg står opp halv åtte og et frukost. Det er som oftast skive med egg, brunost, ketchup eller majones, seier Saleh.

- Eg et brødskive med egg og sardin, seier Selemawit Mehari Tesfamariam – Vi et mykje det same i Eritrea. Mjølke og brød til frukost er vanleg, seier ho.

Då brått tek minna overhand for gruppa. Dei rasar entusiastisk av garde på morsmålet tigrinja. Dei kjem inn på ein debatt om at dei som ikkje har straum til kjøleskap har eit anna kosthald enn dei som har. Og dei færraste har straum.

- Hallo, de må snakke norsk, rope-ler Lesley.

Vidare i livet

Også for Teklemariam Tesfagiorgis Kelati handlar det å lære seg norsk om å komme seg vidare i livet.

- Eg reiste frå Eritrea då eg vart kalla inn til militærtjeneste. Militæret eig deg, du har ingen fridom. Nokon blir inne heile livet. Eg ønskte å lære journalistikk i Eritrea, men der er det ikkje fridom for journalistar. Ein må aldri finne på å snakke om politikk eller regjering, seier han.

- Kva er din draum her då?

- Eg vil bu her i fridom og finne meg ein jobb etter introduksjonsprogrammet. Eg vil jobbe med å bygge hus, male og snekre, seier Kelati.

Denne kveldens «Norsktrening» er det Fjaler Røde Kors som står bak, i samarbeid med Flyktningtenesta i kommunen. Ein søndag i månaden er det språkcafé med servering av kaffi, kaker, norske glosar og kanskje innføring i strikking. Frivilligsentralen, UWC, Fjaler Røde Kors, Flyktningtenesta, folkehelsekoordinator og kulturkontoret står bak. Dessutan får alle symjeopplæring, og damene får vere med på «Aktiv på dagtid».

Norsktrening Fjaler.

Andre integreringsaktiviteter i regi av Røde Kors

I tillegg til Røde Kors' nasjonale kjerneaktiviteter, driftes det en rekke andre integreringsaktiviteter i regi av Røde Kors over hele landet. Det kan være uliek sosiale møteplasser som kvinnegrupper, turgrupper, strikkeklubber eller herrelag. Mangfoldet er stort og disse aktivitetene reflekterer lokale behov samt frivillige og deltakernes egne interesser.

Til Topps

I juni 2015 arrangerte Røde Kors Til Topps, i samarbeid med Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi), Kommunesektorens interesse- og arbeidsgiverorganisasjon (KS) og Den norske Turist-

forening (DNT). Til Topps er den største markeringen av integreringsarbeidet i Norge. Til sammen har over 9000 mennesker fra over 70 ulike nasjoner til nå har vært med til toppen av Galdhøpiggen. Målet med Til Topps er å rette oppmerksomheten mot sosial inkludering og folkehelse, samtidig som det bygges verdifulle vennskap og sosiale nettverk for deltakerne som kommer tilreisende fra hele landet. Selve integreringen skjer lokalt, hvor det dannes turgrupper som trener sammen regelmessig for å bli kjent med natur og nærmiljø, bli i bedre form, oppleve mestring i felleskap og for å kunne bestige Norges høyeste fjell. Mange av deltakerne blir frivillige i Røde Kors, og dermed ressurspersoner i sitt nye lokalmiljø, etter å ha deltatt på Til Topps.

Foto: Olav Saltbones.

Integrasjon i praksis

Tekst og foto: Anders Hansson

Det offentlige er en del av svaret på integrasjonsgåten, men det er først når det offentlige spiller på lag med ildsjeler lokalt at gåten kan løses. I Kvinesdal er de godt i gang med å knekke koden.

Det yrer av liv i Røde Kors-huset i Kvinesdal 3. oktober. Bygda er invitert til internasjonal fest. Ordføreren har meldt sin ankomst. Det har i månedsvis vært mobilisert for å restarte flerkulturaktivitetene i bygda. Voksenopplæringen, asylmottaket og NAV er alle blitt med på laget. I planleggingen av festen skilles det ikke mellom flyktning eller kvindøl. Deltaker eller frivillig. Er viljen til å bidra til stede, er det oppgaver som må løses. Festen er ikke et hjelpetiltak. Det er en feiring av fellesskapet og en manifestasjon av hva mangfoldet bringer til bygda.

Flyktninger er ressurssterke mennesker

- Flyktninger er i mange tilfeller ressurssterke mennesker som har vilje og evne til å bidra, forteller Børge Nordås, lokalforeningsleder i Kvinesdal Røde Kors. Vi må la dem slippe til med sine ressurser og få dem til å føle seg velkommen i sitt nye hjemland. Vi har tett oppfølging av dem som er aktive. Vi snakker om behovene vi har og forteller at vi trenger hjelp for å lykkes.

Strategien har vært en suksess for Kvinesdal Røde Kors. Det bobler av initiativ i foreningen. Nye aktiviteter som musikkcafe og aktivitetsgruppen Friskus er kommet til, mens etablerte aktiviteter som besøkstjenesten og bingoen har fått nye frivillige.

Samarbeid er nøkkelen

I arbeidet med å reetablere flerkulturaktivitetene har det vært fokus på samarbeid.

- Samarbeid er det beste grunnlaget for å lykkes i en liten bygd med 5800 innbyggere. Målet med samarbeidet er å rekruttere folk til aktivitetene og vise frem Røde Kors som en arena for aktivitet og læring, sier Nordås.

Ordfører Per Sverre Kvinlaug deltok sammen med fra venstre Amina Yaqobi og Arezoo Rezaii på internasjonal matfest og holdt en fin tale til de fremmøtte.

Aktiviteter for spesielt sårbare grupper

I tillegg til aktivitetene beskrevet ovenfor, drifter Røde Kors en rekke spesialiserte tiltak rettet mot sårbare migrantgrupper. Selv om disse ofte er enkeltstående tiltak, eller tiltak som ikke er utbredt over hele landet, er det viktig å anerkjenne det svært viktige humanitære arbeidet som gjennomføres på disse feltene og Røde Kors' unike posisjon på disse respektive feltene.

Samtalegrupper i mottak

Røde Kors har i 2015 startet opp et treårig pilotprosjekt, sammen med Norsk Folkehjelp. Prosjektet heter «Samtalegrupper i mottak» og er finansiert av Extrastiftelsen. Denne aktiviteten driftes av frivillige psykologer som har ledet samtalegrupper med asylsøkere på Dikemark Statlige Mottak i Asker.

Mange viktige erfaringer er høstet gjennom disse første månedene, og de frivillige har spilt en avgjørende rolle i planleggingen og gjennomføringen av dette humanitære nybrottsarbeidet. Mottaket drives av Norsk Folkehjelp, og de ansatte har gjennom tett og godt samarbeid bidratt sterkt til igangsetting og drift av prosjektet.

Pilotprosjektets formål er å styrke asylsøkeres psykiske helse. Bakgrunnen er at mange har vært og fortsatt er i en krevende livssituasjon, og har vært utsatt for vanskelige opplevelser over lang tid som de fleste av oss aldri vil måtte forholde oss til. Elementer som frykt og usikkerhet for eget og families liv og helse, vonde opplevelser fra hjemland og migrasjonsreise, dårlig økonomi og passivitet i hverdagen kombinert med sterke drømmer for fremtiden som man ikke vet om vil kunne realiseres, er risikofaktorer for svekket mental helse. Positive ressurser vil over tid kunne forvitte og i verste fall erstattes med oppgitthet, apati, fortvilelse og deppesivitet.

Samtalegruppene er tenkt som et bidrag i å forebygge dette. Tema i gruppene er håndtering av stress, søvn, følelser, identitet og mestring. Gruppene drives psykoedukativt. Det betyr at deltakerne har en møteplass for å dele og lære av erfaringer rundt relevante tema, samt å bevisstgjøres sine egne reaksjoner knyttet til den helt spesielle situasjonen de lever i.

«Normale reaksjoner på en unormal livssituasjon» er en setning som godt fanger opp hva mange opplever, og som de frivillige bruker i gruppearbeidet for å imøtekomme reaksjoner og erfaringer som deles i gruppene. Gruppesamtalene har fått god respons. Deltagerne har gitt tilbakemeldinger om at dette er noe de har hatt stort utbytte av og ønsker seg mer av.

Akuttovernatting for fattige tilreisende

Røde Kors drifter akuttovernatting for fattige tilreisende i samarbeid med Kirkens Bymisjon i Oslo og Trondheim. I 2015 ble det registrert 33 500 overnattinger ved tilbudet i Oslo, og 2000 overnattinger i Trondheim (dette er kun et halvtårstilbud i de kaldeste månedene). I tillegg drifter Røde Kors et akuttovernattingstilbud med 30 plasser sammen med Kirkens Bymisjon og Frelsesarmeen i Kristiansand. Erfaringene fra tilbudene er at det er et svært kjærkomment tilbud, og dessverre opplever Røde Kors at personer må avvises som følge av kapasitetsproblemer i de kaldeste vintermånedene. Selv om hovedmålgruppen er fattige tilreisende fra EØS-området som kommer til Norge og livnærer seg av gatearbeid, erfarer Røde Kors spesielt i Oslo at brukergruppen er mangfoldig. I lys av Røde Kors' prinsipper om upartiskhet, er tilbudet åpent for alle som ikke får et tilbud om nødovernatting fra det offentlige.

Besøksordningen på Trandum

Siden 2010 har Røde Kors hatt en fast tilstedeværelse på Trandum utlendingsinternat, der mange migranter interneres i påvente av tvangsretur fra Norge. Målsettingen med Røde Kors' tilstedeværelse er å avhjelpe sosial isolasjon blant internerte, og å kunne gi psykososial støtte til personer i en svært vanskelig livssituasjon. Aktiviteten driftes av Akershus Røde Kors, på oppdrag fra Norges Røde Kors, og i 2015 ble det gjennomført 46 besøk av 38 aktive frivillige. Det jobbes med å styrke tilstedeværelsen på utlendingsinternatet, ettersom antall tvangsreturer har økt betydelig de siste årene. I 2015 ble over 7000 personer uttransportert med tvang fra Norge, av disse var ca. 2700 personer tidligere asylsøkere, uten kriminelt rulleblad. Røde Kors erfarer at denne gruppen opplever frihetsberøvelsen som spesielt traumatisk.

Helsesenteret for papirløse

Røde Kors og Kirkens Bymisjon driver et helsesenter for papirløse migranter i Oslo. Dette er et unikt tilbud som tilbyr helsehjelp for personer uten lovlig opphold i landet. Mange i denne gruppen er redde for å oppsøke helsehjelp fra det offentlige, og mange i helsevesenet er ikke kjent med de rettighetene papirløse har til helsehjelp. I 2015 behandlet senteret 908 pasienter. 175 frivillige var registrert i aktiviteten.

Aktivitet for ofre for menneskehandel: «Rett til å bli sett»

Prosjektet Rett til å bli sett som driftes av Oslo Røde Kors tilbyr oppfølging og assistanse til mulige ofre for menneskehandel i alle utnyttelsesformer. Aktiviteten består i dag av tre konkrete tiltak drevet av frivillige: (1) Leksehjelp i samarbeid med skole for neglede-sign og makeup og Kirkens Bymisjon, (2) Nettverk gjennom en-til-en kontakt og fellesaktiviteter og (3) Drop-in samtaletilbud der frivillige tilbyr veiledning og informasjon om rettigheter samt mulighet for bistand og beskyttelse til mulige ofre for menneskehandel.

Samarbeidspartnere og bidragsytere

Offentlige myndigheter

Røde Kors har et tett samarbeid med offentlige myndigheter både lokalt og nasjonalt. I en nasjonal sammenheng er det naturlig å trekke fram ett departement og to direktorater som Røde Kors har spesielt mye kontakt med.

Justis- og beredskapsdepartementet har vært en sentral aktør som har hatt overordnet ansvar for håndteringen av flyktnings situasjonen høsten 2015. Departementet er også en naturlig samarbeidspartner i lys av at det forvalter tilskudd på migrasjonsfeltet. I tillegg arrangerte også Røde Kors en internasjonal konferanse med departementet i Geneve sommeren 2015 – Annual Tripartite Consultations on Resettlement (ATCR).

Utlendingsdirektoratet (UDI) er en annen aktør som Røde Kors har jobbet svært tett med i 2015, hovedsakelig som følge av økte asylankomster på høsten. Pilestredet akuttovernattingstilbud ble etablert på oppdrag fra UDI og det var i perioder daglig kontakt mellom de to organisasjonene, om humanitære behov for nyankomne asylsøkere. Det tette samarbeidet har også blitt videreført i forbindelse med at UDI fikk hovedansvar for nasjonale ankomstsentre på Råde og i Finnmark. I tillegg til dette har Røde Kors også hatt stor glede av en UDI-bevilgning på 1,8 millioner kroner for aktivitet for barn på asylmottak. Også **Politiets Utlendingsenhet (PU)** har vært en sentral

aktør på flyktningfeltet og Røde Kors har jobbet tett med denne enheten for å løse konkrete utfordringer på PUs lokaler i Oslo.

På integrerings- og inkluderingfeltet har Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi) vært en sentral aktør for Røde Kors. Røde Kors takker **for at Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi)** ser verdien i Norsktraining og har støttet aktiviteten siden oppstarten i 2010. I 2015 støttet IMDi også arbeidskvalifiserende aktiviteter for innvandrere og flyktninger i regi av Røde Kors.

Ideelle organisasjoner

Røde Kors lokalt jobber med et bredt spekter av ideelle aktører for å løse humanitære utfordringer på migrasjonsfeltet. Fra et nasjonalt perspektiv kan Kirkens Bymisjon løftes fram som en sentral samarbeidspartner. I Oslo driver Røde Kors Helsesenteret for papirløse og Akuttovernatting for fattige tilreisende sammen med Kirkens Bymisjon. I Trondheim og Kristiansand samarbeider Røde Kors også med denne Kirkens Bymisjon lokalt for å drifte akuttovernattingstilbud.

Privat

Røde Kors har over mange år hatt et godt og tett samarbeid med næringslivet på migrasjonsfeltet. 2015 skiller seg likevel ut som et år der næringslivet virkelig

IKEA Norge bidro med både inventar og solid innsats fra de ansatte da akuttinnkvarteringen i Pilestredet ble opprettet. Dette lekerommet ble satt i stand av ansatte fra IKEA med inventar fra IKEA.

stille opp for sårbare migranter i Norge. Interessen og kreativiteten var stor, både blant faste partnere og andre bedrifter. I tillegg til svært generøse pengegaver, mottok Røde Kors uvurderlig støtte både gjennom frivillighetsinitiativ, dugnader og lokale innsamlinger. Spesielt Pilestredet akuttmottak mottok svært mye

pro-bono støtte og store deler av institusjonen ble bygget opp på dugnad fra næringslivspartnerne. Røde Kors ønsker å takke alle gode partnere i næringslivet for den viktige innsatsen de har gjort i året som har gått. Bidragsytere i 2015 var bl.a.:

Apotek1 Gruppen
 AspelinRamm
 Bergesenstiftelsen
 Brorskapshjemmet Trogstad
 DNB
 DNV GL
 EA Real
 ENTRA Eiendom
 Extrastiftelsen
 Gard
 Gjensidige Bank
 Gjensidigestiftelsen
 GK konsern
 Glencore Nikkelverk

Hamar kommune
 Handelsbanken Norge
 Hesnes Holding
 IKEA Norge
 Joh. Johansson
 Kavlifondet
 Komlokk Holding ASA
 KongsbergGruppen
 Lindex
 Lindorff
 Mediabemanning
 Menigheten Samfundet
 Kristiansand
 MøllerGruppen

Nordic – office of architecture
 Norsk Medisinaldepot
 Porsgrund Porcelænsfabrik
 PWC
 Rema1000
 Rolls-Royce Marine
 SINTEF
 Statnett
 Statoil
 Stormberg
 Telenor ASA
 Thommessen
 Tine
 Veidekke

Frivillige

«Vi ønsker at flyktningene vi har tatt imot, skal integreres. Da må vi ta ansvar for åpne opp døra og være til stede. I tillegg har jeg lært mye om hennes kultur, og har blitt invitert både på middag og nasjonaldagen.»

- frivillig i Flyktningguiden

Felles for frivillige innenfor migrasjonsfeltet er at de har lyst til å bli kjent med nye mennesker og kultu-

rer, og ønsker å bidra til å skape et mer inkluderende samfunn.

Frivillighetsarbeid fremmer integrering

Tekst og foto: Hege Bolann

Regy Drange (53) fra Sri Lanka har jobbet med frivillighetsarbeid i Bergen Røde Kors i 25 år. Basert på egen erfaring som innvandrere i Norge, er han overbevist om at engasjement i frivillige organisasjoner fremmer integrering. Han oppfordrer derfor innvandrere og flyktninger til å bli en del av det norske frivillighetsarbeidet.

Startet som vaffelsteker

Regy startet sin frivillige innsats i Norge som vaffelsteker på Bergen Røde Kors sykehjem. Han jobbet på den tiden ved siden av studiene, på kjøkkenet ved sykehjemmet. Isolasjonen og ensomheten blant pasientene gjorde dypt inntrykk på ham, og var en sterk kontrast til storfamilienes omsorg for de eldre på Sri Lanka. Han ønsket derfor å gjøre noe for pasientene, og meldte seg som frivillig til aktivitetsgruppen ved sykehjemmet.

Stort engasjement som har gitt mye tilbake

Selv har Regy i løpet av sine 25 år i Røde Kors vært styremedlem lokalt og på distriktsplan, vært medlem og leder i Internasjonalt utvalg, vært med i styringsgruppen i Barnas Røde Kors, og vært med på oppstarten av Røde Kors Ungdom og flyktningguiden i Bergen.

- Arbeidet som frivillig har gitt meg mye: Venner, personlig utvikling, kunnskap, erfaring med organisasjonsarbeid, og ikke minst har jeg fått muligheten til å påvirke, ha innflytelse og være med å ta beslutninger. Den største motivasjonen har for meg vært å skape endring, å gjøre en forskjell. Jeg har fått møte flotte frivillige som oppriktig har ønsket mitt beste. Det har inspirert meg til å være et godt medmenneske, forteller Regy.

Tanker om integrering basert på egen erfaring

Gjennom egen erfaring og sitt arbeid med flerkulturelle problemstillinger, har Regy Drange mange tanker om integreringsprosessen av innvandrere og flyktninger. En fadderordning i likhet med Røde Kors' flyktningguide-tilbud, anser han for å være et sentralt og viktig tiltak. I denne sammenhengen mener Regy at en tidlig kartlegging av flyktningenes interesser er avgjørende. På den måten kan flyktningene kobles til passende aktiviteter basert på interesser. En annen ting Regy er opptatt av, er at når familier kommer til Norge, må hele familien innlemmes i integreringsprosessen.

- Det er viktig at det også finnes tilbud og aktiviteter for familier. Arenaer der f.eks. flyktningefamilier kan møte og bli kjent med norske familier er av stor betydning. Jeg er overbevist om at man i integreringsfasen generelt må prioritere kontakt med norske miljøer. Dessuten er det i integreringsarbeid nødvendig å tenke bredt, på tvers av generasjoner, problemstillinger og kultur, sier Regy.

Regy.

Frivillig i døgndrift

Tekst og foto: Maria Dalby

Janneke får ikke satt seg i stolen før spørsmålene velter ut av henne.

-Du, vi kunne ikke fått kjøpt ullundertøy til dem som bor på transittmottaket i Åmli? Hva med seminariet den 2. desember, kunne vi fått en til å snakke om kultur? Altså en utefra som kunne sett på nordmennene. Tror det hadde vært bra.

Selv kom hun til Norge fra Nederland. Og hele navnet er Johanna Wilhelmina Quarles Van Ufford. Men hun kaller seg Janneke.

- Da jeg var ansatt på universitetet hadde vi et samarbeid med Røde Kors. Våre studenter var med som frivillige på «Ferie for alle» på Haraldsviken og Kiland-senteret. Så jeg kjente Røde Kors og aktivitetene.

Det var et samarbeid med NAV og introprogrammet som virkelig fikk Janneke til å stå på. Ideen er at de fleste har det bedre med å være aktiv deltaker enn passiv mottaker. Røde Kors fikk presentere frivilligheten for deltakerne på voksenopplæringen og snart holdt Janneke også de obligatoriske introduksjonskursene til Røde Kors.

Samarbeidet har utviklet seg, og mange nye frivillige er det kommet ut av det. En aktivitetsgruppe besøker nå Plankemyra bo- og omsorgssenter hver fredag, og her blir det mange smil.

-Beboerne trives med våre besøk. Når språket ikke strekker til, blir det mange smil og mye latter.

To har vært i praksis ved Arendal Røde Kors og hjulpet med å gjøre språket på kursene lettere å forstå. Å ta en med flerkulturell bakgrunn med som kursholder har vist seg å være en suksess. Mange frivillige vet ikke hvor utfordrende det er å bli med i en organisasjon, når man ikke kjenner kulturen, så her blir erfaringene delt og alle lærer noe.

Det var en venn som besøkte mottaket på Englegård og tok kontakt med Janneke som fikk henne engasjert i flyktningkrisen. Her var et behov. Kanskje Røde Kors kunne hjelpe. Arendal Røde Kors ble fort engasjert. Janneke, Gerd og Karin har de siste ukene jobbet intenst for å få frivillige nok og hatt regelmessige besøk og aktiviteter på mottakene i fylket, hvor det ikke er en Røde Kors-avdeling.

Også her har kontakten med voksenopplæringen vært gull verd, og det å ha frivillige med som kommer fra samme land og snakker språket har løst mange utfordringer.

- Det har vært helt fantastisk å se, både hva det betyr for dem som nettopp er kommet hit, men også for de som nå er bosatt. De har nå kunnet bidra og bruke det de kan. Det betyr uendelig mye. De blomstrer når de ser at det også er bruk for dem, forklarer Janneke.

Nye vennskap på Åmli.

Kvalitetssikring

Alle som melder seg som frivillig til Røde Kors migrasjonsarbeid blir møtt av en ansatt tilrettelegger eller en frivillig leder for aktiviteten. Dette gir den frivillige anledning til å fortelle litt om seg selv og sin motivasjon for å bli frivillig. Representanten fra Røde Kors forteller om det lokale tilbudet og går gjennom instruksene før den frivillige blir sluset videre ut i opplæring og aktivitet.

Krav til frivillige

Frivillige i Røde Kors må

- gjennomføre intervju og obligatorisk opplæring
- undertegne og overholde etikk- og taushetserklæring

Frivillige som skal jobbe med barn og unge må innhente begrenset politiattest.

Opplæring

Røde Kors tilbyr alle frivillige en opplæringspakke, der det inngår et 3-timers kurs i flerkulturelt arbeid.

- Introduksjon til Røde Kors
- Grunnkurs i førstehjelp
- Grunnkurs i psykososial førstehjelp
- Temakurs flerkulturelt arbeid

I tillegg til de obligatoriske kursene, er det også mulighet for å gjennomføre fagsamlinger lokalt der de frivillige selv kan komme med ønsker om faglig påfyll.

Høsten 2015 ble det utviklet en rekke tilleggsveiledere for frivillige og aktivitetsledere på migrasjonsfeltet som engasjerte seg i akutte tilbud. Dette inneholdt retningslinjer for frivillige på akuttmottak, helseråd og sikkerhetsråd.

Røde Kors

Postboks 1 Grønland, 0133 Oslo
Hausmanns gate 7, 0186 Oslo
Telefon 22 05 40 00 | Telefaks 22 05 40 40
www.rodekors.no